

LISTY DO REDAKCJI

Kwartalnik Historyczny
Rocznik CXV, 2008, 3
PL ISSN 0023-5903

Pan Dyrektor Andrzej Nowakowski, 25.02.2008
Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS
ul. Sławkowska 17
31-016 Kraków

List otwarty w sprawie skandalicznego
nieporozumienia zaistniałego
w Krakowskim Wydawnictwie „Universitas”

Przed kilkoma laty mieszczące się w Krakowie Wydawnictwo „Universitas” podjęło starania i wydało tłumaczenie na język polski dzieła grupy litewskich humanistów o nazwie *Kultura Wielkiego Księstwa Litewskiego: analizy i obrazy* (Kraków 2006). Warto przypomnieć, że inicjatywa tłumaczenia tej książki powstała na posiedzeniu wspólnej komisji zorganizowanej przy ministerstwach kultury Polski i Litwy. To bardzo pozytywne działanie miało przybliżyć i wzmocnić współpracę polskich i litewskich humanistów. Tłumaczenie książki powstało na gruncie współpracy wydawnictw krakowskiego „Universitas” i wileńskiego „Aidai” i zostało sfinansowane przez Ministerstwo Kultury Republiki Litewskiej. Dotacja została przyznana również przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego Rzeczypospolitej Polski. Pracy podjęło się troje tłumaczy: Paweł Bukowiec, Beata Kałęba i Beata Piasecka. Dn. 14 grudnia 2006 r. w Ambasadzie Republiki Litewskiej w Warszawie odbyła się uroczysta prezentacja książki, kończąca „Dni Litwy w Polsce 2006”.

Jednak pragniemy zwrócić Państwu uwagę, że w polskim tłumaczeniu znalazła się dziwna adnotacja — „Uwagi tłumaczy”. Wtopione w uprzejme sugestie dotyczące omawianego w książce obiektu badań oraz względem jej autorów, znalazło się tu (jak rozumiemy, sformułowane przez wspomnianych tłumaczy P. Bukowca oraz B. Kałębę i B. Piasecką) stwierdzenie rzeczy następującej: „Dla polskiego historyka wiele sądów zawartych w tej książce to opinie uproszczone, ekscentryczne lub fałszywe” (s. XV). Pragniemy oświadczyć, że taka uwaga odbiega od powszechnie przyjętych norm dyskusji akademickiej i jest po prostu nikczemna. To, że tłumacze w tym przypadku uzurpowali sobie prawo głoszenia opinii „polskich historyków” i pozwolili sobie zamieszczać takie stwierdzenia, obraża nie tylko autorów książki, lecz, jak sądzimy, także całe środowisko akademickie w Polsce. Tłumacze zazwyczaj zajmują się tłumaczeniem określonego tekstu, a nie narzucaniem Czytelnikowi swojej opinii i osądów. W tym przypadku, wyrażając opinię, nie zadano sobie nawet trudu przedstawienia jakichkolwiek argumentów. Chcielibyśmy usłyszeć od kierownika Wydawnictwa „Universitas” Pana Andrzeja Nowakowskiego konkretne wyjaśnienia, jak mogło dojść do takiej sytuacji, że cały zespół autorski, jako „bliżej nieokreślona masa”, został oskarżony o amatorskie podejście do nauki, a nawet o jej falsyfikowanie. Zachęcamy do powstrzymania się od rozpowszechniania nieuzasadnionych opinii, lecz

w oparciu o argumenty, o ich wyjaśnienie. Tym bardziej że zawarte w książce artykuły nie są anonimowe. Autorzy są dobrze znani. Także pragniemy zauważyć, że również Wydawnictwo „Aidai” nie było w stanie ochronić interesów autorów książki, gdyż wcześniej obiecane autorskie egzemplarze do dnia dzisiejszego do nich nie dotarły. To częściowo wyjaśnia, dlaczego nasza reakcja w opisanej sprawie jest tak spóźniona. Lekceważenie autorów publikacji żadnemu wydawnictwu nie przynosi zaszczytu i nie sprzyja współpracy. Wierzymy, że otwarta dyskusja pomoże uniknąć podobnych nieporozumień w przyszłości.

Z poważaniem

Dr Darius Baronas — Instytut Historii Litwy

Dr Sigitas Narbutas — Instytut Litewskiej Literatury i Folkloru

Dr Arvydas Pacevičius — Uniwersytet Wileński

Dr Birutė Rūta Vitkauskienė — Wileńska Akademia Sztuk Pięknych